

اصناف
منتظر گر هگشایی
مجلس هستند

نقش نظارتی مجلس
باید پررنگتر شود

وظایف وکلای مردم
در خانه ملت چیست؟

در گفت و گوی **مصطفی با کارشناسان اقتصاد بررسی شد**

نقش خانه ملت در تجارت کشور

عکس: مصطفی

اگر در وضع قوانین حوزه تولید و تجارت، اصل بر برائت باشد و با تخلفات برخورد شود، بخش عمده‌ای از قوانین مانع در مسیر تجارت بر طرف می‌شود

تجارت خارجی کشور سال‌هاست با مسائل مختلف درگیر است و چالش‌های متعددی پیش رو دارد. اگرچه عوامل خارجی و داخلی در بروز مشکلات تجارت کشور سهیم هستند اما برخی از فعالان اقتصاد بخشی از موانع موجود در این حوزه را نیز به دلیل قوانین دست‌وپاگیر می‌دانند. این گروه معتقدند مجلس با توجه به رسالت خود در حوزه قانون‌گذاری و نظارت بر اجرای قوانین، می‌تواند نقش تاثیرگذاری بر بهبود ساختارهای تجاری کشور داشته باشد؛ البته نظرات دیگری هم وجود دارد که قوه مقننه را در کمیته‌های نظام تجاری کشور مقصر نمی‌داند و معتقد است خود تحریمی‌های موجود در تجارت کشور نتیجه عملکرد نامطلوب نهادهای اجرایی است. برخی نیز نقش مجلس را در کنار عوامل دیگر در این حوزه می‌دانند. این گروه اعتقاد دارند اصلاح ساختار اقتصادی و توسعه تجاری باید با تجدیدنظر در دیدگاه‌های همه اجزای دخیل در حوزه تجارت کشور انجام شود. به این بهانه **مصطفی** به بررسی نقش مجلس شورای اسلامی و نمایندگان مردم در خانه ملت در توسعه تجاری کشور پرداخته که در ادامه می‌خوانید:

باید نگرش‌ها عوض شود

صادرات را در تجارت کشور نهادینه کنیم، نیاز به تغییر ذهنیت اساسی در بخش‌های تولیدی داریم. وی همچنین با اشاره به ضرورت تمرکز مجلس بر بخش تولید به‌عنوان پیش‌زمینه صادرات خاطر نشان کرد: در تولید نیز کشور با تعدد قوانین روبه‌رو است. مشکلاتی که صدور و تنظیم قوانین مکرر در حوزه تولید و در پی آن تجارت ایجاد می‌کند، ناشی از فلسفه این نوع نگرش است که قانون‌گذار اصل را بر خلافتکار بودن همه تلقی می‌کند مگر خلاف آن ثابت شود.

این نوع نگرش باعث می‌شود مشکلات فراوانی برای افراد هدف آن قوانین ایجاد شود. ضمن اینکه همین قوانین دست‌وپاگیر زمینه فساد را نیز مهیا می‌کند و باعث شکل‌گیری رانت و رشوه می‌شود؛ البته باید توجه داشت روند این تغییر نگرش همچنان سریع و آبی نخواهد بود زیرا در هر حال افراد با این نوع نگرش تربیت یافته‌اند.

این دانشیار دانشگاه شهید چمران اهواز خاطر نشان

سیدمرتضی افقه، اقتصاددان و دانشیار دانشگاه شهید چمران درباره نقش مجلس و طرح‌ها و قوانین آن در توسعه تجارت، در گفت‌وگو با **مصطفی** اظهار کرد: وقتی از تجارت کشور صحبت می‌کنیم باید این تجارت را به دو حوزه نفتی و غیرنفتی تقسیم کنیم که طبیعتاً تجارت نفتی آنچنان تابع قوانین مجلس نیست.

افقه در این باره افزود: آنچه درباره تجارت غیرنفتی کشور نیز می‌توان گفت این است که مشکل تنها محدود به طرح‌های مجلس و قوانین آن نیست. مشکل اصلی کشور در حوزه تجارت در بخش صادرات بیشتر مربوط به صادرات مواد خام و فله بوده و نمی‌تواند آنچنان که باید و شاید موجب ایجاد ارزش افزوده شود و در توسعه اقتصادی کشور موثر باشد. بنابراین در گام نخست و بیش از تمرکز بر نقش مجلس در تجارت باید به تغییر نگرش کلی و ذهنی درباره صادرات فکر کنیم. این اقتصاددان در ادامه تاکید کرد: اگرچه موضوع صادرات همراه با ارزش افزوده در سال‌های اخیر در رسانه‌های کشور مطرح شده اما اینکه بخواهیم این نوع

نقش مجلس پشتیبانی است

شرایط برای حرکت به سوی توسعه تجاری کشور، در مباحثی مانند مذاکرات دوجانبه با کشورهای دیگر، ایجاد زیرساخت‌های لجستیک، بندرگاه و جاده‌های تجاری، صدور روادید و پروازهای تجاری وارد عمل شود؛ تا این اقدامات انجام نشود مجلس نمی‌تواند نقش خود را در این امور که بیشتر در حوزه پشتیبانی است اعمال کند.

این کارشناس حوزه اقتصاد بیان کرد: در حال حاضر مجلس حداقل‌های مورد نیاز تجارت خارجی را دارد؛ در مقابل، بخش اجرایی و پیشرو در تجارت باید در زمینه اصلاح ساختارهای تجاری کشور ایفای نقش کند.

وی درباره قوانین دست‌وپاگیر حوزه تجارت نیز تاکید کرد: البته کسی وجود این‌گونه قوانین را منکر

میرهای رهگشایی، کارشناس اقتصاد درباره نقش مجلس در حوزه تجارت کشور در گفت‌وگو با **مصطفی** عنوان کرد: نقش مجلس در حوزه تجارت وضع قوانین کلان است اما به نظر می‌رسد مشکل اصلی امروز تجارت کشور بیشتر ناشی از عملکرد بخش اجرایی در این حوزه باشد.

رهگشایی افزود: عمده وظایف در این زمینه و در شرایط فعلی اقتصاد، برعهده نهادهایی مثل بانک مرکزی، سازمان توسعه تجارت و وزارت امور خارجه است. در واقع در این زمینه ابتدا بدنه اجرایی کشور باید برای تسهیل فرآیندهای مربوط به تجارت، چه در بخش واردات و چه در بخش صادرات اقدام کند و نقش مجلس در این حوزه چندان پررنگ نیست.

وی در ادامه گفت: بدنه اجرایی در دولت باید در این

قوانین نباید فقط روی کاغذ باشند

وی درباره دلایل عدم موفقیت این قوانین در اجرا عنوان کرد: این عدم اجرای قوانین مصوب مجلس معمولاً به دو دلیل اتفاق می‌افتد؛ اول اینکه در برخی موارد ممکن است مجریان قوانین آن قانون را نپذیرند به همین دلیل در اجرا با مشکل مواجه شود.

نمونه بارز چنین قوانینی، قانون اخیر ساماندهی صنعت خودرو بود. وقتی مجری با قانون موافق نباشد، ابزارهایی را در دست دارد که می‌تواند از اجرای آن سر باززند.

این کارشناس اقتصاد درباره دلیل دیگر اجرایی نشدن قوانین مصوب مجلس را نامتناسب بودن قوانین دانست و در این زمینه تاکید کرد: در برخی موارد به نظر می‌رسد قانون‌گذار، قانون را بدون در نظر گرفتن شرایط، سوابق، سلاقی و جوانب امر نوشته است.

وی در این زمینه تصریح کرد: در بسیاری از موارد در مجلس قوانین خوبی در حوزه تجارت نوشته می‌شود، نهادی نیز بررسی می‌کند تا این قانون با قوانین گذشته مغایرتی نداشته باشد اما پیش‌بینی متناسب بودن و واکنش‌ها درباره آن انجام نمی‌شود. در نوشتن قانون، نباید به آرزوها به‌عنوان هدف نگاه کرد، همین‌طور نباید بدون در نظر گرفتن همه شرایط، از کشورهای

هدف مورد نظر نرسد و مجدد به وضع قوانین نیاز باشد. نتیجه این روند، انبوه قوانینی است که امروز با آن مواجه هستیم و مجریان قوانین را نیز سردرگم و دچار مشکل می‌کند.

عکس: مصطفی

وی در توضیح این مطلب عنوان کرد: داشتن مدرک تحصیلی، به‌تنهایی نمی‌تواند مضمّن تخصص در حوزه‌های مختلف باشد و باید در انتخاب افراد متخصص در حوزه‌های مختلف ارزیابی‌های مطلوب انجام شود.

افقه در پایان درباره امکان مشاوره‌های تخصصی در این موارد از بیرون مجلس نیز یادآور شد: البته در این باره مرکز پژوهش‌های مجلس به‌عنوان بازوی علمی و فکری این نهاد همین وظیفه را دارد اما با توجه به نگرش‌ها و موضع‌گیری‌های سیاسی در مجلس، از برخی ظرفیت‌های علمی در این زمینه استفاده نمی‌شود.

از کارهای اجرایی در این حوزه انجام نشده باقی مانده است، نمی‌توان مطالبه چندانی از نمایندگان مجلس داشت. وی درباره نقشی نظارتی

عکس: مصطفی

مجلس در همین امور اجرایی نیز یادآور شد: وقتی کم‌کاری در این حوزه‌ها تبدیل به یک فرآیند می‌شود، مجلس نیز نمی‌تواند نظارت جامعی درباره آن داشته باشد. این مشکلات نیز باید از طریق بدنه اجرایی رفع شوند تا بتوانیم شاهد حرکت رو به جلوی تجارت کشور باشیم.

رهگشایی در پایان گفت: به نظر نمی‌رسد نقش مجلس در ضعف‌های کنونی نظام تجاری کشور چندان پررنگ باشد.

عکس: مصطفی

قوانین تجاری و اقتصادی ما در مجلس باید با در نظر گرفتن همه این موارد وضع شوند تا در اجرا نیز با آنها مشکلی نداشته باشیم.

در غیر این صورت قوانین تجاری کشور همواره روی کاغذ می‌ماند یا به صورت طرح‌های نیمه‌کاره رها می‌شوند و اهداف تجاری و اقتصادی کشور نیز هیچ‌گاه به نتیجه نمی‌رسند.

سخن پایانی

دوچندانی شود و دست‌یافتنی بودن مصوبات بر ظاهر مطلوب آن ارجحیت داشته باشد. علاوه بر این، مجلس با توجه به وظایف خود در حوزه نظارت، باید بر نحوه اجرای درست این قوانین نیز نظارت کند؛ البته آنچه مسلم است اینکه مجلس به خودی خود و به‌تنهایی قادر به شکل دادن ساختارهای تجاری و تحقق اهداف اقتصادی در این حوزه نیست و باید همه نهادهای ذی‌صلاح نقش خود را به‌درستی ایفا کنند.

در واقع امروز تحریم‌های دولت‌های خارجی تنها مشکلی نیست که صادرکنندگان و تجارت کشور با آن روبه‌رو هستند. امروز فشارهایی که از داخل به صادرکنندگان اعمال می‌شود، عمده‌ترین چالش و مشکلی است که صادرکنندگان و فعالان تجاری ما با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند و نمی‌توان با تنها با وعده‌وعید آنها را به تداوم فعالیت در این مسیر دلگرم کرد.

امروز وضع عوارض، تعداد بالای صدور بخشنامه‌ها، ممنوعیت صادرات برخی کالاها، استفاده نامناسب از ابزار سامانه جامع تجارت و بیش از همه اینها وضع قوانین و دستورالعمل‌های سلیقه‌ای و خلق‌الساعه، از چالش‌ها و مسائلی است که عملکرد صادرکنندگان را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

وقتی صادرات یک محصول به صورت قانونی انجام می‌شود نباید هیچ مانعی با عناوین مختلف از جمله تنظیم بازار در برابر این اقدام ایجاد شود چراکه براساس احکام دائمی برنامه ششم توسعه، به‌صراحت اعلام شده هیچ‌کدام از مراکز تصمیم‌گیری حق وضع عوارض صادراتی، ایصاد ممنوعیت و محدودیت صادرات روی هیچ کالایی با عنوان تنظیم بازار ندارند در صورتی که امروزه چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد؛ در هر دوره بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و قوانین سلیقه‌ای در این زمینه بازارهای صادراتی کشور را که با توجه به تحریم‌ها به‌سختی نیز به دست آمده، از بین می‌برند.

قوانین کشور از جمله در حوزه تجارت معمولاً روی کاغذ قوانین خوبی هستند اما در حوزه اجرا در بسیاری از موارد با مشکل مواجه می‌شوند

عکس: مصطفی

به قوانین باثبات نیاز داریم

قوانین و دستورالعمل‌های خلق‌الساعه سال‌هاست به‌عنوان یکی از موانع تولید و تجارت کشور برشمرده می‌شوند و کارشناسان بارها درباره لزوم تغییر این وضعیت اظهار نظر کرده‌اند.

این وضعیت در سال‌های اخیر با توجه به تشدید تحریم‌های اقتصادی علیه ایران بحرانی‌تر شده و حتی ممکن است این موانع داخلی بیش از تحریم‌های داخلی می‌تواند تجارت کشور را با مشکل مواجه کند.

درواقع امروز تحریم‌های دولت‌های خارجی تنها مشکلی نیست که صادرکنندگان و تجارت کشور با آن روبه‌رو هستند. امروز فشارهایی که از داخل به صادرکنندگان اعمال می‌شود، عمده‌ترین چالش و مشکلی است که صادرکنندگان و فعالان تجاری ما با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند و نمی‌توان با تنها با وعده‌وعید آنها را به تداوم فعالیت در این مسیر دلگرم کرد.

امروز وضع عوارض، تعداد بالای صدور بخشنامه‌ها، ممنوعیت صادرات برخی کالاها، استفاده نامناسب از ابزار سامانه جامع تجارت و بیش از همه اینها وضع قوانین و دستورالعمل‌های سلیقه‌ای و خلق‌الساعه، از چالش‌ها و مسائلی است که عملکرد صادرکنندگان را تحت تاثیر قرار می‌دهد.

وقتی صادرات یک محصول به صورت قانونی انجام می‌شود نباید هیچ مانعی با عناوین مختلف از جمله تنظیم بازار در برابر این اقدام ایجاد شود چراکه براساس احکام دائمی برنامه ششم توسعه، به‌صراحت اعلام شده هیچ‌کدام از مراکز تصمیم‌گیری حق وضع عوارض صادراتی، ایصاد ممنوعیت و محدودیت صادرات روی هیچ کالایی با عنوان تنظیم بازار ندارند در صورتی که امروزه چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد؛ در هر دوره بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها و قوانین سلیقه‌ای در این زمینه بازارهای صادراتی کشور را که با توجه به تحریم‌ها به‌سختی نیز به دست آمده، از بین می‌برند.

موازی کاری‌ها در این عرصه و بخشنامه‌های خلق‌الساعه که در بدنه دولت صادر می‌شود حکم تحریم‌های داخلی را دارند که آسیب آنها بیش از همه متوجه اقتصاد و تجارت کشور است.

صادرکنندگان با قبول زحمت تمام سختی‌های مربوط به موانع خارجی تجارت را به جان می‌خرند اما متأسفانه دائم با امواج پی‌درپی مشکلات داخلی مواجه می‌شوند. در این زمینه باید پرسید چرا با عناوین مختلف صادرکنندگان را دچار تحریم‌های داخلی می‌کنیم؟

وقتی یک فعال تجاری، صادرکننده یا سرمایه‌گذار با نیت صادرات کالای خود قدم در این عرصه می‌گذارد، برنامه‌ریزی‌های خود را با توجه به بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های موجود انجام می‌دهد و با در نظر گرفتن حاشیه سود معقول به این کار می‌پردازد اما ناگهان با تغییر یا صادر شدن یک بخشنامه جدید همه این معادلات به هم می‌ریزد و حتی ممکن است وی را متضرر کند.

تغییرات متعدد در بخشنامه‌ها و قوانین جدید صادرات فولاد در چند سال اخیر، مدام فعالان این حوزه را دچار چالش‌های جدی می‌کند. کشور برای توسعه و پیشرفت در حوزه تجارت، آن هم در شرایطی که کشور تا این اندازه به ارز حاصل از صادرات نیاز دارد، نیازمند وجود قوانین و دستورالعمل‌های مدون و ثابت است.

شرایطی که به دلایل مختلف در سال‌های گذشته بر تجارت کشور حاکم نبوده و همه دست‌اندرکاران و فعالان اقتصاد امیدوارند دولت سیزدهم در این زمینه اقدام مناسبی را انجام دهد.

امروز وجود بستر مناسب کسب‌وکار، کاهش ایستگاه‌های مداخله‌گر در حوزه تجارت خارجی و ادغام، ایجاد پنجره واحد و حذف موانع داخلی که سال‌هاست از آن صحبت می‌شود، غنچه اصلی فعالان این حوزه است و راه‌حل بسیاری از مشکلات تجارت کشور برطرف شدن این چالش‌ها است.